

Remiss av Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna

Svar på remiss från Kommunstyrelsen KS 2023/1159

Sammanfattning

Stockholms stads MR-program syftar till att ge riktlinjer och stöd till nämnder och bolagsstyrelser för att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras och främjas. Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att integrera och efterleva mänskliga rättigheter inom sina verksamhetsområden. Stockholms stad har tidigare haft flera olika program för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i staden. I och med MR-programmet samlar staden arbetet i ett program.

Koncernledningen ställer sig bakom den nya strategin att samla allt arbete med mänskliga rättigheter till ett enat styrprogram. Det är bra att det till programmet skapas tydliga handlingsplaner och mål för hur arbetet ska bedrivas samt att kommunstyrelsen och stadsledningskontoret får ansvaret för uppföljningen. Koncernledningen anser att det vore bra om gemensamma utbildningspaket inom berörda områden tas fram. Vidare vill koncernledningen lyfta fram de internationella riktlinjer och principer som tagits fram av OECD respektive FN. De kan utifrån ett bolagsperspektiv bidra till stadens fortsatta arbete med mänskliga rättigheter som ligger väl i linje med programmets mål.

Ärendet

Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna har som syfte att ge riktlinjer och stöd till samtliga nämnder och bolagsstyrelser i staden i deras arbete med att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras och främjas.

Varje nämnd och bolagsstyrelse bär ansvaret för att integrera och efterleva de mänskliga rättigheterna inom sina respektive verksamhetsområden. Detta arbete syftar till att skapa en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från all form av diskriminering och rasism. De mänskliga rättigheterna är universella och gäller alla individer, vid alla tillfällen och på alla platser.

Stockholms stad har tidigare haft flera olika program för att främja och säkra de mänskliga rättigheterna. Genom MR-programmet samordnas nu detta arbete i ett enhetligt program. Till MR-programmet kopplas sex handlingsplaner som utgör konkreta verktyg i detta arbete. Dessa handlingsplaner fokuserar på följande områden:

- Att motverka rasism

- Barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad
- De nationella minoriteternas rättigheter
- Ett jämställt Stockholm
- Lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning,
- könsidentitet och könsuttryck (hbtqi)
- Romsk inkludering

Arbetet med att uppnå programmets och handlingsplanernas mål är nära kopplat till stadens demokratiarbete och till målsättningen att bidra till genomförandet av FN globala hållbarhetsmål i Agenda 2030.

MR-programmet omfattar även arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Stockholms stads riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter (KS 2018/000069) är lagstadgade och kommer att gälla till dess att handlingsplanen för nationella minoriteters rättigheter antagits. Det nya programmet för de mänskliga rättigheterna är ett styrdokument som gäller för samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsen har remitterat *Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna* till bland annat Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Stockholm Globe Arena Fastigheter AB (SGA Fastigheter), S:t Erik Markutveckling AB, Stockholms Stads Parkerings AB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, AB Stokab, Kulturhuset Stadsteatern AB, Stockholm Business Region AB, S:t Erik Försäkrings AB och Mässfastigheter i Stockholm AB.

Bolag har valt att inte svara på remissen.

Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagor.

Underremiss

AB Stockholms hems remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 1)

Bolaget ställer sig positivt till att samla arbetet med mänskliga rättigheter i ett program. Bolaget föreslår att utbildningspaket tas fram för stadens medarbetare. Ett gemensamt förfrågningsunderlag för barnkonsekvensanalyser föreslås för att stärka barns inflytande i stadsplaneringen och enhetliggöra stadens initiativ. Stockholms hem anser att stadens roll som beställare ger stora möjligheter att påverka genom kravställning. Det är otydligt var mänskliga rättigheter i hela värdekedjan hanteras. Bolaget ser att det vore lämpligt att detta framgick under stycket om avgränsningar.

Mässfastigheter i Stockholm AB lydelse (bilaga 2)

Stockholmsmässan samverkar i olika forum för att för att motverka att diskriminering och kränkningar förekommer. Ur ett kundperspektiv har Stockholmsmässan genom både

styrdokument och avtal en nolltolerans mot alla typer av diskriminering och kränkning av mänskliga rättigheter.

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 3):

Bolaget ställer sig positivt till att staden har valt att slå ihop ett antal program och ersätta det med ett samlat program. För att underlätta hanteringen och styrningen ser Familjebostäder gärna att fler styrdokument framgent integreras i MR-programmet. Som ytterligare stöd är det önskvärt att anpassade utbildningspaket tas fram för att informera samt öka kunskapen hos stadens medarbetare, chefsled och styrelser.

Stockholm Vatten och Avfall AB remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 4):

Bolaget stödjer programmets syfte. Bolaget ser att arbetet för att motverka diskriminering och alla former av rasism med fördel inkluderas i befintliga processer så som ”aktiva åtgärder för likabehandling” (i enlighet med diskrimineringslagen (2008:567) samt ”systematiskt arbetsmiljöarbete” (AFS 2015:4). Där blir kunskaps- och informationshöjande insatser ett prioriterat område. Bolagets framhåller att programmet kan kompletteras med stadens ansvar för mänskliga rättigheter i leverantörsleden, från varor och tjänster i stadens inköp med hänvisning till Stockholms stads Program för inköp.

Skolfastigheter i Stockholm ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 5)

SISAB välkomnar att rättighetsperspektiv samlas i ett gemensamt program. SISAB fokuserar främst på handlingsplanen för "Barnets rättigheter och inflytande" eftersom bolaget ansvarar för fastigheter där barn vistas. Bolaget utvecklar ett systematiskt arbetssätt, inklusive en barnchecklista, för att säkerställa barns rättigheter i tidiga skeden av stadsutveckling och ser behov av fortsatt utveckling utifrån programmet.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 6):

Bostadsförmedlingen välkomnar programmet och särskilt trappstegsmodellen för arbetet med mänskliga rättigheter som bidrar med konkreta och mätbara insatser. Bostadsförmedlingen vill framföra sin positiva inställning till hur programmet på ett konkret sätt behandlar frågan om ett rättighetsbaserat arbetssätt och hur det fyller ett betydelsefullt syfte även för de kommunala bolagen som per se inte omfattas av samma rättighetsorienterade lagstiftning som stadens förvaltningar.

Stockholms Hamn AB remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 7):

Bolaget ser mycket positivt på Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna. Att säkerställa en arbetsmiljö fri från diskriminering och kränkningar är av högsta prioritet och bolaget ser att detta program kommer att stärka redan befintliga åtgärder ytterligare. Bolaget ser även positivt på att flera tidigare program nu blir ett samt att handlingsplaner skapas för de viktiga områdena i förslaget.

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 8):

Bolaget anser att det är positivt att sammanföra de olika befintliga programmen i ett sammanhållet styrdokument, eftersom det underlättar för nämnder och styrelser att arbeta i enlighet med kommunfullmäktiges målsättningar. I övrigt tillstyrker bolaget

förslaget och förordar att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna detsamma.

Kulturhuset Stadsteatern AB remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 9):

Kulturhuset Stadsteatern ställer sig bakom programmet. Kulturhuset Stadsteatern arbetar kontinuerligt och systematiskt med mänskliga rättigheter på flera nivåer och på ett sammanhållet sätt. Bolaget har en farhåga om att föreslagen arbets- och uppföljningsmodell är för komplex och att den kräver mycket resurser. Det befaras att administrationen blir för omfattande och belastande för verksamheten.

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 10)

Svenska Bostäder ställer sig bakom det nya programmet och är positiva till att staden samlar nuvarande program i ett styrdokument. Bolaget föreslår att materialet kompletteras med gemensamma utbildningspaket. Bolaget föreslår vidare att mätbara mål och indikatorer arbetas fram. MR-programmet är avgränsat till Stockholm. Bolaget föreslår att ett motsvarande program tas fram med syfte att utveckla arbetet med och stärka de mänskliga rättigheterna i leverantörskedjorna som uppstår till följd av stadens verksamhet och inköp.

Micasa Fastigheter i Stockholm ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse (bilaga 11):

Micasa Fastigheter ställer sig bakom programmet för de mänskliga rättigheterna och kommer att implementera det som ett led i bolagets MR-arbete. Micasa vill särskilt lyfta fram bolagets uppdrag med att tillhandahålla och tillskapa tillgängliga och trygga bostäder som kan möta behoven hos stadens ökande antal äldre där även seniorbostäder med hbtqi-inriktning finns inom bolagets bestånd. Bolaget samarbetar också med socialförvaltningen avseende en ökad utbyggnad av boenden för personer med funktionsnedsättning.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen välkomnar förslaget och anser att det är positivt att staden har samlat flera tidigare program i ett gemensamt dokument. Det kommer leda till ökad tydlighet och underlätta fortsatt implementering. Det är bra att handlingsplaner och utbildningsmodeller har tagits fram. Koncernledningen menar att det vore bra om gemensamma utbildningspaket tas fram som ett stöd i arbetet framåt.

Staden är en stor upphandlare och har därför betydande möjligheter att påverka genom de krav som ställs vid inköp och upphandlingar, något koncernledningen anser bör lyftas fram i programmet. Det framgår inte tydligt hur mänskliga rättigheter hanteras i hela värdekedjan, det vore värdefullt om det kan tydliggöras bättre.

För bolag finns internationella riktlinjer och principer som sätter en grundnivå för ansvarsfullt företagande och som inkluderar arbetet med mänskliga rättigheter. Det gäller exempelvis OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande, samt FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter. Koncernledningen menar att det vore positivt utifrån ett bolagsperspektiv att inkludera dessa dokument på lämpligt sätt i stadens arbete med mänskliga rättigheter framåt.

För kompletterande och mer utförliga synpunkter kring remissen hänvisar koncernledningen till dotterbolagens remissvar.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD Stockholms Stadshus AB

Bilagor

1. Stockholmsshems remissvar
2. Mässfastigheters remissvar
3. Familjebostäders remissvar
4. Stockholm vatten och avfalls remissvar
5. SISABs remissvar
6. Bostadsförmedlingens remissvar
7. Stockholms Hamns remissvar
8. Stokabs remissvar
9. Kulturhuset Stadsteaterns remissvar
10. Svenska bostäders remissvar
11. Micasa Fastigheters remissvar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2024-09-30